

สวค. 4/234
วันที่ 3 ธ.ค. 52
เวลา 15.45

สำเนา 4536
รับ 3 ส. 11 14.52

ที่ นร ๐๑๐๘/ ๓๖๓๓

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๒ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง รายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐
ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๑

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ กำหนดให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีอำนาจหน้าที่ สอดส่องดูแล ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวง หรือกฎระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และพิจารณาให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนของบุคคลกรณีกล่าวโทษหน่วยงานของรัฐ ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กขร.) เป็นองค์กรระดับนโยบายสูงสุดในการกำกับดูแลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) เป็นหน่วยงานด้านธุรการและวิชาการของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบกิจกรรมและแผนงานในการส่งเสริมสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน ภายใต้นโยบายของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ตลอดระยะเวลา ๑๑ ปีที่ผ่านมา แม้การดำเนินการในการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ จะประสบปัญหาอุปสรรคมากมาย ทั้งทางด้านงบประมาณ ที่ได้รับน้อยมากในแต่ละปี และข้อจำกัดของอัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งเป็นองค์กรสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการและวิชาการให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ทำให้ไม่สามารถนำนโยบายสำคัญของคณะกรรมการในหลายๆ เรื่องไปปฏิบัติได้ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงได้พยายามแก้ไขปัญหานี้ในเชิงโครงสร้างเหล่านี้ ด้วยการมุ่งหน้าสู่การดำเนินการในเชิงรุกที่มีการใช้

/จบประมาณ...

งบประมาณไม่มากนักให้มากขึ้น โดยการออกตรวจและแนะนำหน่วยงานทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น เพื่อรับทราบปัญหาและแนะนำการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งในระดับรัฐมนตรี คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ อย่างต่อเนื่องทุกปี การให้หน่วยงานรัฐรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการทุกปี การร่วมมือกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อนำนโยบายของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไปสู่ภาคปฏิบัติ เช่น การนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อมอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) นำเรื่องระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ เป็นต้นมา และได้ขยายไปสู่การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในปี ๒๕๕๑ เพื่อให้ผู้บริหารงานของหน่วยงานรัฐหันมาให้ความสำคัญและศึกษาทำความเข้าใจกับกฎหมายเพื่อให้สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายมากขึ้น และไม่เกิดปัญหาการไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การไม่ยอมปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร อย่างที่เคยเกิดขึ้นที่หน่วยงานการรถไฟแห่งประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการประกวดราคาในโครงการพัฒนาที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทยในปี ๒๕๔๘ แต่การรถไฟแห่งประเทศไทยไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยภายใน ๗ วัน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๒ และยังได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้มีคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยดังกล่าว ซึ่งต่อมาศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้ยกอุทธรณ์ โดยเห็นว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยมิใช่ผู้เสียหาย และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้ใช้อำนาจวินิจฉัยตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จึงเป็นการควบคุมตรวจสอบการใช้ดุลพินิจขั้นต้นของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผลของคำวินิจฉัยย่อมเป็นที่สุดและผูกพันหน่วยงานรัฐที่จะต้องปฏิบัติ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้หน่วยงานรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยอีก เพื่อมิให้กระทบต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน

จากผลของการพยายามดำเนินการในเชิงรุกในหลายด้านดังกล่าว ได้ช่วยให้การขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการยังคงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมุ่งหน้าดำเนินการในเชิงรุกต่อไปอีกอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่ดังกล่าว

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงขอรายงานผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ แผนการดำเนินงานในปี ๒๕๕๒ และข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อคณะรัฐมนตรีมีมติในเรื่องการสนับสนุนการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนี้

๑. ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑

๑.๑ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินการในการให้คำแนะนำและติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ อย่างต่อเนื่อง ในเรื่องการตรวจแนะนำการปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ การกำหนดให้ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของหน่วยงานรัฐต่อเนื่องจากปี ๒๕๕๐ การดำเนินการเกี่ยวกับศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ การจัดโครงการทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่รัฐให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายมากขึ้น

๑.๒ การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้มีผลในทางปฏิบัติมากขึ้น ซึ่งขณะนี้ยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการ นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการจัดทำร่างกฎหมายข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้ครอบคลุมถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภาคเอกชนด้วย

๑.๓ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน โดยให้ความสำคัญต่อการดำเนินการเพื่อลดขั้นตอนการดำเนินงาน เกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน เรื่องอุทธรณ์ และการตอบข้อหารือตามกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๑.๔ การเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องทั้งในด้านการปฏิบัติหน้าที่และการใช้สิทธิตามกฎหมาย

๑.๕ การดำเนินการด้านอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐจากภาคประชาชน เช่น การจัดทำโครงการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสภายใต้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็วในการรับบริการจากเจ้าหน้าที่รัฐ และสามารถรับทราบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการได้อย่างถูกต้อง ขณะเดียวกันก็มีประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่จะมีข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภายในองค์กร มีมาตรฐานและแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมและสามารถลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานได้ นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการให้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อให้สามารถบริการข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนได้รวดเร็วขึ้น และเพื่อให้สามารถรองรับต่อภารกิจที่เพิ่มมากขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. เป้าหมายการดำเนินการในปี ๒๕๕๒

เพื่อเป็นการผลักดันให้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการสามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการ

ในปี ๒๕๕๒ ในเรื่องสำคัญ คือ การติดตามเร่งรัดการตรากฎหมาย ๒ ฉบับ การแนะนำและติดตามผลการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ การสร้างหน่วยงานตัวอย่าง การขยายผลการกำหนดให้ การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพหน่วยงาน ในราชการบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

๓. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

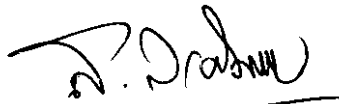
ในการดำเนินการด้านต่างๆ ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าว ได้พบ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติของหน่วยงานรัฐที่สำคัญหลายประการ โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่รัฐ และการไม่ให้ความสำคัญ ต่อการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะได้ดำเนินการมาตรการเชิงรุก ในหลายๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่รัฐ เกิดความตื่นตัวในการปฏิบัติตามกฎหมาย มากขึ้นมาโดยตลอดก็ตาม ก็ยังปรากฏมีหน่วยงานรัฐที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอยู่เนืองๆ เช่น การไม่จัดตั้ง ศูนย์ข้อมูลข่าวสารฯ การพยายามผลักดันให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีที่ห้ามมิให้หน่วยงานรัฐฟ้องเป็นคดีปกครอง แก่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่กระทบต่อสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของ ราชการของประชาชนทั้งสิ้น คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อขอให้ มีมติในเรื่องการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังนี้

๓.๑ ให้หน่วยงานของรัฐในทุกระดับ ถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะต้องดูแลและกำกับการปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะการปฏิบัติตามตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” ให้มีการปฏิบัติได้ครบถ้วนถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนด โดยเคร่งครัด เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากขึ้น

๓.๒ การห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์ และต้อง ดำเนินการตามคำวินิจฉัยภายใน ๗ วัน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒ โดยเคร่งครัด หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการพิจารณาลงโทษทางวินัย ทุกกรณี เนื่องจากยังปรากฏมีหน่วยงานรัฐบางแห่งได้พยายามขอให้มีการเสนอให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี ในเรื่องนี้ ดังนั้น เพื่อมิให้เป็นการกระทบเจตนารมณ์ของกฎหมาย และสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารราชการ จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติเน้นย้ำอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามข้อ ๑ - ๒ และให้ความเห็นชอบแนวทาง
ดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามข้อ ๓ ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ฝ่ายเลขานุการฯ

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๕๒๗๐

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๔๓